

OPLEVELSE FOR LIVET I LANGSOM GENGIVELSE

Malene Busch Larsen rejste i sommer til Tanzania med Farmaceuter Uden Grænser – det blev en stor oplevelse, selv om den hjælpsomme danskers møde med det lokale apotekervæsen krævede en engels tålmodighed.

AF STINE RASMUSSEN

I sommerferien mellem 8. og 9. semester valgte stud.pharm. Malene Busch Larsen at rejse til Afrika med Farmaceuter Uden Grænser – hele august måned tilbragte hun derfor på hospitalsapoteket i Itete, en lille bjerglandsby cirka 850 kilometer fra Tanzanias hovedstad, Dar es-Salaam.

– Jeg var til et informationsmøde hos Pharmadanmark om studieophold på apotek og stiftede i den forbindelse bekendtskab med den humanitære organisation, som havde en engageret oplægsholder på plakaten under arrangementet, fortæller Malene, der straks fattede interesse, da hun fandt ud af, at græsrødderne manglede en rejseysten farmaceutstuderende hen over sommeren 2009.

Ansøgningen blev sendt, og pludselig gik det stærkt. Af sted til Afrika røg Malene med en lille måneds varsel – men tempoet bag apotekerskranken på landsbyhospitalet skulle vise sig noget mere langsomt.

Strandede forslag avlede frustration

Malene skulle gå til hånd på landsbyhospitalets apotek, hvor farmaceut Rasmus Borup på daværende tidspunkt var udsendt på tredje måned af Farmaceuter uden Grænser. Malene skulle hjælpe Rasmus i det daglige arbejde:

– Hospitalsapoteket i Itete bestod af et lægemiddellager samt et såkaldt 'dispensary'-rum, hvor vi udleverede medicin til de forskellige afdelinger på hospitalet. Processen for udlevering var ugenomsigtig, kvitteringer var en by i Rusland, og vi fik sjældent penge for de lægemidler, der blev dispenseret – og det betød jo, at der ikke var penge til at købe nye lægemidler, fortæller Malene – og giver udtryk for, at arbejdet på apoteket til tider var frustrerende:

– De ansatte så vi sjældent – jeg tror, de tænkte, at Rasmus og jeg jo passede deres arbejde helt fint. Problemet var, at det så var en anelse vanskeligt at ændre tingenes tilstand og få overblik over arbejdsgange og rutiner. Samtidig var hospitalets ledelse hverken til at hugge eller stikke i, når det handlede om nytænkning af procedurer for udlevering og indkøb af lægemidler. Vi foreslog nye forretningsgange, der skulle vende en veritabel underskudsforretning, men blev hele tiden afvist, fortæller Malene.

Samtidig var det svært for de to danskere at forstå et stort antal uskrevne regler, hvor strenge krav om høflig tiltale og hierarkisk opbyggede institutioner gjorde det svært at navigere uden at træde de lokale gevaldigt over tærerne undervejs:

– Livet i landsbyen foregik i slow motion set med danske øjne – alt fra madlavning til beslutninger var evigheder undervejs, fortæller Malene Busch Larsen.

Foto: Malene Busch Larsen

– Vi var der jo for at råde og vejlede, men samtidig var vi gæster på hospitalet, og det blev opfattet som upassende, hvis vi gik for meget i rette med ledelsen. Vi forsøgte hele tiden at finde en balance. Det handler om at inspirere til en anden måde at gøre tingene på – i et ligeværdigt møde mellem mennesker.

Nyt syn på hjælpearbejde

– Hospitalet er som andre offentlige institutioner i udviklingslande præget af nepotisme – *hvis jeg ansætter dig, gør du noget for mig* – og det resulterede i, at der på hospitalet var 100 ansatte til at servicere 30 patienter. Flere ansatte hentede lægemidler på hospitalets lager uden kvittering – og dermed betaling – og foruroligende mange 'hjemmeapoteker' skød efterfølgende op i landsbyen, fortæller Malene.

Hun bebrejder ikke de ansatte, men det system der gør korrupsionen mulig:

– Opholdet har virkelig været en øjenåbner på flere måder. Pludselig kan jeg se meningen med det bureaukratiske, danske kvalitetssikringssystem, selvom de tykke ringbind hober sig op i en langvarig proces, siger Malene og fortsætter:

– Samtidig har jeg fået et nyt syn på hjælpearbejde. Jeg havde – lidt naivt måske – forestillet mig, at jeg på en måned kunne gøre en konkret forskel. Jeg er slet ikke i tvivl om, at hjælpearbejde nytter, men det er et langt sejt træk og handler i højere grad om en mentalitetsændring hos de øverste i hierarkiet end hos manden på gulvet. Hvis ledelsen på landsbyhospitalet havde vist større lydhørhed, så havde alting været anderledes, siger Malene:

– Jeg kom med indstillingen: lad os løse opgaven sammen og i dialog – og tog hjem med samme indstilling til ulandsarbejde. Bare sat ind i mere realistiske rammer. Man kan ikke redde verden på en eftermiddag – og man er nødt til at respektere den lokale måde at gøre tingene på og lade sin egen perfektionisme træde i baggrunden, siger hun.

Eksotiske indtryk

Malene har aldrig tidligere rejst uden for Europa, så mødet med det afrikanske kontinent var en stor mundfuld. Hun fløj til Tanzanias hovedstad den 2. august 2009 – dagen efter gik turen ud over stepperne:

– Min ankomst til Dar es-Salaam var mildest talt kaotisk – jeg havde booket bil, chauffør og overnatning hjemmefra, men ingen af aftalerne holdt stik. Med møje og besvær fik jeg en seng på et hostel, så jeg kunne samle kræfter til næste dags lange rejse mod

Farmaceuter Uden Grænser blev stiftet i Danmark i marts 2000 – organisationen samarbejder med andre humanitære organisationer specialiseret i løsninger af farmaceutiske problemstillinger i udviklingslande.

Problemstillingerne i det humanitære arbejde veksler mellem alt fra hospitalspersonalets daglige håndtering af medicinen til opbygning, kvalitetssikring og vedligeholdelse af lægemiddeldepoterne. Da projekterne ofte er langsigtede, er en vigtig del af arbejdet at undervise det sundhedsfaglige personale på hospitalet eller i regionen, da uddannelse og implementering er mindst lige så vigtig som opbygning og vedligeholdelse.

Kort sagt arbejder Farmaceuter Uden Grænser altså på at forbedre udsatte befolkningsgruppers adgang til sundhedsydelser med særlig fokus på de farmaceutiske udfordringer.

Farmaceuter Uden Grænser arbejder i dag primært i Afrika og har til dato haft udsendte i både Tanzania og Zimbabwe. Som regel udsender organisationen frivillige farmaceuter i et halvt år ad gangen – studerende i én måned.

Læs mere på www.psf.dk

OPLEVELSE FOR LIVET

Foto: Malene Busch-Larsen

Rasmus og Malene var farmaceuter uden grænser i Afrika.

Itete med tog og mini-bus på usikre grusveje. Den første nat i landsbyen sov jeg næsten ikke på grund af dyrelydene fra bushen, fortæller hun.

Naturen omkring Itete var enestående – udsigten fra toppen af et nærliggende vulkankrater var overvældende – og med aber og næsehornsflugte i baghaven var der masser af eksotiske indtryk til en let berejst dansker:

– Rasmus og jeg boede på hver vores værelse i en bygning med tilknytning til hospitalet. Vores mad blev tilberedt af to elskelige madmødre, Mpegwa og Mama Nema, der også serverede maden

for os – aftensmåltidet bestod som regel af ris, kartofler eller ugali – en slags fast majsgrød – med gede- eller oksekødsovs. Tilbehøret var altid avokado og banan. Al mad blev tilberedt over bål, fortæller Malene.

Der var ikke meget at tage sig til i landsbyen udover at gå på arbejde:

– Når vi havde fri om eftermiddagen, gik vi ture, så film på computeren eller læste bøger. Særligt vandreturene i den smukke natur var skønne. Indimellem tog vi også på dagsudflugter til den nærmeste 'by', hvor vi kunne købe tørrede græshopper og andre delikatesser på det lokale marked, siger Malene og konstaterer i samme åndedrag, at det var svært at opnå venskab med de jævnaldrende beboere i Itete:

– Vores udgangspunkt er vidt forskelligt, og mentaliteten er en helt anden, selv om jeg måske ankom med en anden og mere romantisk forestilling.

Helt ned i gear

Nu kunne den opmærksomme læser sikkert nemt få den idé, at Malene bitterligt fortryder, at hun tog turen til Tanzania. Men nej – på trods af fysiske strabadser og opslidende forhandlinger med hospitalsledelsen opfordrer den unge stud.pharm. sine medstuderende til at tage udfordringen op:

– Jo, det var da frustrerende til tider. Men jeg tror også, at det er rigtig sundt at komme ud i verden og se, at tingene kan foregå på en radikalt anderledes måde end herhjemme. Den store udfordring er så at bevare optimismen, når dem man gerne vil hjælpe, gør alting anderledes end man selv ville have gjort, siger Malene. Selv om hun til tider fik pip af pauser, forhalinger og ventetid, mener hun, at vi danskere kan lære meget af den afrikanske livsstil:

– Livet i landsbyen foregik i slow motion set med danske øjne – alt fra madlavning til beslutninger var evigheder undervejs. Men hvorfor skal det gå så stærkt herhjemme? Hvad er det, vi skal nå? I Tanzania nyder man virkelig at være sammen med familien – og forstår at sætte pris på de nære ting. Det er helt sikkert noget, vi kunne lære noget af i Danmark, slutter hun.

Hospitalsapotekets varelager.

Foto: Malene Busch-Larsen